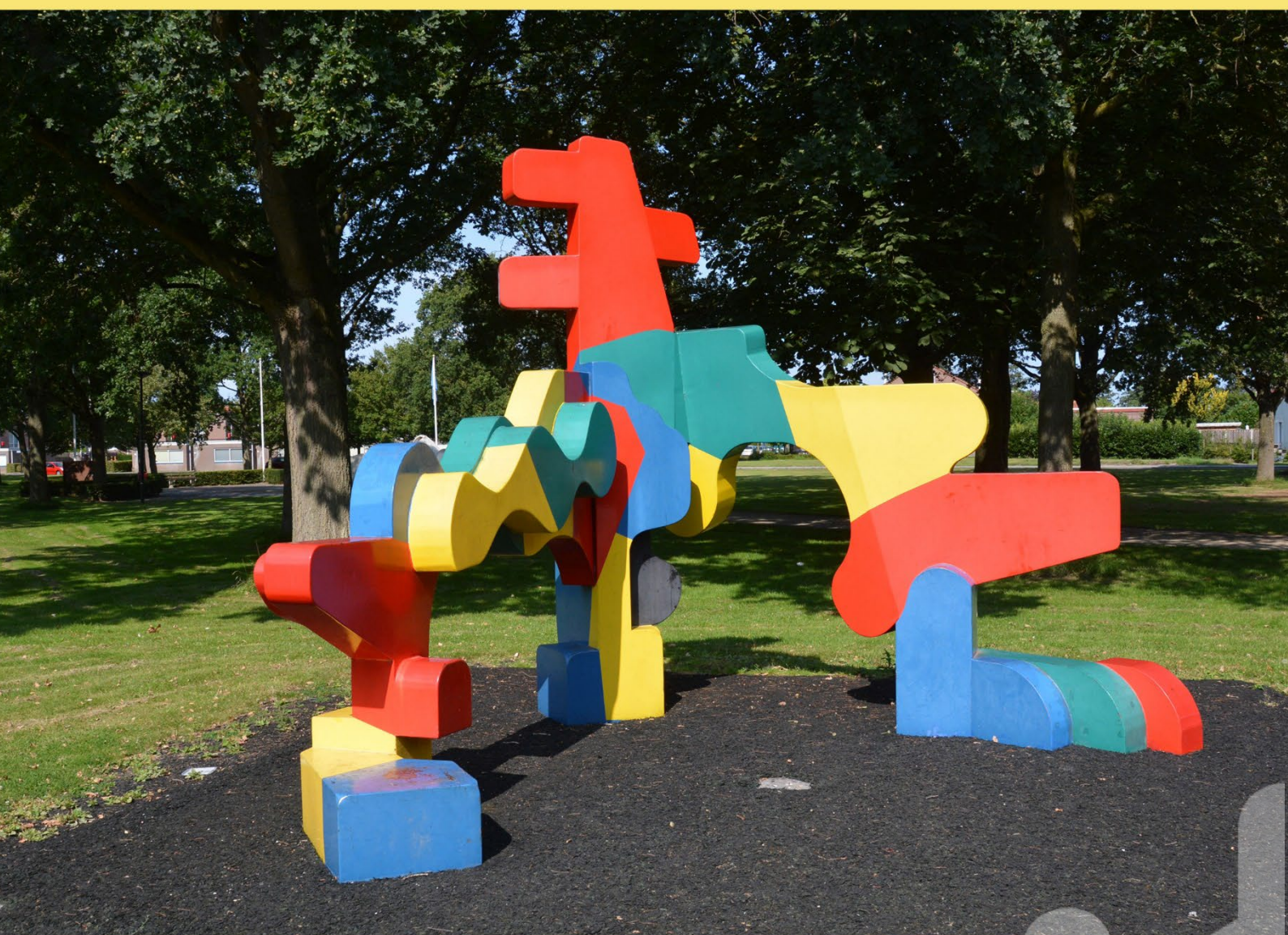

De kunst van het verbinden: cultuur dichtbij voor iedereen

Notitie Kunst en cultuur 2025 - 2028

gemeente
dronten

Woord vooraf

Voor u ligt de Notitie Kunst en cultuur 2025-2028 'De kunst van het verbinden: cultuur dichtbij voor iedereen'. Als college staan wij voor een kunst- en cultuurbeleid dat niet alleen bijdraagt aan het welzijn van onze inwoners, maar ook onze gemeente versterkt als inclusieve en levendige gemeenschap. Cultuur is een belangrijke pijler voor het bevorderen van brede welvaart: het draagt bij aan het verbeteren van de kwaliteit van leven, sociale cohesie en economische veerkracht. Dronten gaat groeien en dat vraagt om een kunst- en cultuurbeleid dat meegaat in deze ontwikkeling en aansluit bij de behoefte van onze inwoners.

In onze verkenning kwamen vier ambitieniveaus naar voren die ieder een eigen richting geven aan wat cultuur is en kan zijn in Dronten. Het college heeft hierbij de voorkeur voor het ambitieniveau 3: 'Plus – toegankelijker en dichtbij'. Dit ambitieniveau biedt ruimte voor behoud van ons huidige aanbod, maar ook mogelijkheden voor verdere groei: we investeren in meer toegankelijkheid, het aanstellen van cultuurmakelaars en de uitbreiding van het cultuuraanbod in onze wijk- en buurtcentra. Het biedt een haalbare manier om kunst en cultuur dichtbij onze inwoners te brengen en zo de maatschappelijke impact te vergroten.

Door cultuur dicht bij de inwoners te brengen, versterken we niet alleen de sociale cohesie en de leefomgeving, maar vieren we ook Drontens eigen kleur en karakter. Van landschapskunst tot lokale verhalen en tradities, wij willen dat iedere inwoner zich hierin herkent en deel kan nemen. We zetten in op een gemeente waarin kunst en cultuur niet alleen behouden wordt, maar ook groeit en verbindt.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Siert Jan Lap
Wethouder Kunst en Cultuur

Inhoud

Inleiding	3
1. Visie op kunst en cultuur	5
2. Drie pijlers van kunst en cultuur in de gemeente Dronten	6
A. Erfgoed	6
B. Kunst in de openbare ruimte en landschapskunst	6
C. Amateurkunst en cultuureducatie	6
3. Kunst en cultuur als versterking van bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven	8
Kunst en cultuur als basis voor bestaanszekerheid	8
Kunst en cultuur als motor voor kansengelijkheid	8
Kunst en cultuur als versterking van gezond samenleven	8
Conclusie	9
4. Ambitieniveaus voor kunst en cultuur in Dronten	10
Ambitieniveau 1: Minimaal cultuurbehoud, sterk verminderd aanbod	10
Ambitieniveau 2: Continuïteit van het huidige niveau	10
Ambitieniveau 3: Plus – toegankelijker en dichtbij	11
Ambitieniveau 4: Extra impuls	12
BIJLAGEN	13
I Analyse	13
II Ontwikkelingen landelijk en provinciaal	16
III Maatschappelijke effecten	18

Inleiding

Waarom deze notitie

Van de lokale muziekvereniging tot landschapskunst: cultuur is overal om ons heen en verbindt inwoners. In het collegeprogramma 2022-2026 'Bouwstenen voor de toekomst' beschrijft het college het belang van kunst en cultuur voor de samenleving. "Cultuur biedt onze inwoners de mogelijkheid om deel te nemen aan de samenleving en geeft inwoners de vrijheid om iets nieuws te beginnen". Ook geeft het college aan dat er een vervolg komt op de 'cultuurvisie'.

Op 30 september 2015 verscheen de 'Cultuurvisie De Kracht van Cultuur, gemeente Dronten 2015'. Die visie benadrukte de waarde van cultuur en formuleerde verschillende ambities voor zowel de lokale overheid als de cultuursector.

In de gemeenteraadsvergadering van Dronten, gehouden op 13 juli 2023, is de motie "De Kracht van Cultuur" aangenomen. Deze motie vormt de directe aanleiding voor het opstellen van een nieuwe Notitie Kunst en cultuur, waarin een actuele visie op kunst en cultuur wordt gepresenteerd. De raad constateert dat er in de Kadernota 2024 maar heel beperkt over cultuur gesproken wordt. Hieruit komt te weinig naar voren dat het college kunst en cultuur wel degelijk beschouwt als een drager van een krachtige samenleving. Er bestaat een dringende behoefte aan een geactualiseerde visie op kunst en cultuur en daaruit volgende concrete beleidsdoelstellingen. Cultuur is cruciaal in een groeiende gemeente zoals Dronten en kan een waardevolle bijdrage leveren aan de groeiende diversiteit, vergrijzing en sociale opgaven in de wijken.

Doel van de Notitie Kunst en cultuur

Het doel van deze nieuwe notitie is:

- Uitvoering geven aan de motie 'De Kracht van cultuur'; het aanpassen en vernieuwen van de visie op kunst en cultuur, om deze in lijn te brengen met de huidige behoeften en omstandigheden. Het presenteren van vier mogelijke ambitieniveaus voor de uitvoering van het cultuurn kader.
- Het versterken van de rol van kunst en cultuur in de samenleving. Het erkennen en benutten van kunst en cultuur als belangrijke pijlers van een krachtige samenleving.

Belang van kunst en cultuur voor de gemeente Dronten

In Dronten hechten we grote waarde aan kunst en cultuur. We zien cultuur niet alleen als een verzameling van creatieve uitingen, maar als een essentiële pijler voor een sterke samenleving, met duidelijke maatschappelijke effecten. Naarmate Dronten groeit, wordt de rol van kunst en cultuur belangrijker om sociale cohesie en welzijn te bevorderen.

Cultuur draagt bij aan het welbevinden van inwoners door hen te helpen met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. Daarnaast speelt cultuur een cruciale rol in het versterken van de onderlinge verbondenheid in de gemeente. Initiatieven van inwoners op het gebied van kunst en cultuur, evenals de inzet van actieve vrijwilligers in de plaatselijke cultuursector, stimuleren de participatie en sociale verbinding. Bovendien bevordert cultuur gelijke kansen door breed toegankelijke culturele voorzieningen aan te bieden en er zo voor te zorgen dat iedereen de kans heeft om mee te doen. In een groeiende gemeente als Dronten is investeren in kunst en cultuur dus essentieel om deze maatschappelijke doelen te ondersteunen en de gemeenschap te versterken.

Proces en participatie

Naar aanleiding van de motie 'De Kracht van cultuur' (13 juli 2023) is het proces gestart om te komen tot een nieuwe visie op kunst en cultuur in de gemeente Dronten.

Ten eerste is er een literatuurstudie gedaan. Hiervoor zijn de volgende stukken bestudeerd en gebruikt:

- Cultuurvisie gemeente Dronten 2015
- Supplement 2017
- Bouwstenen voor de toekomst: collegeprogramma 2022- 2026
- Mensen maken de samenleving: Strategisch beleidskader Sociaal Domein 2025 - 2028
- Bouwen aan de culturele samenleving in Flevoland - Ontwerp Cultuurnota 2025-2028
- Uitgangspunten cultuursubsidies 2025-2028
- Advies Raad voor Cultuur 'Toegang tot cultuur' 2024
- VNG propositie 'Samen cultuur borgen' 2024

Deze informatie is vervolgens gebruikt voor gesprekken en interviews met stakeholders, in de vorm van een serie van semi gestructureerde interviews. Tot slot zijn de bevindingen van de literatuurstudie en de interviews gebruikt als input voor deze kader stellende notitie.

1. Visie op kunst en cultuur

Kunst en cultuur zijn de fundamenteën waarop een sterke, veerkrachtige en bloeiende samenleving wordt gebouwd. In een tijd waarin maatschappelijke uitdagingen zich opstapelen, kan kunst en cultuur een krachtige bijdrage leveren aan de sociale cohesie, de leefbaarheid en het behoud van het dorpskarakter van onze groeiende gemeenschap. Cultuur verrijkt ons dagelijks leven, bevordert welzijn en biedt iedereen de kans om zich te ontplooien. Door deel te nemen aan culturele activiteiten, of het nu gaat om het zelf beoefenen van muziek of dans, het bezoeken van een theaterstuk, een bezoek aan een monument of het bewonderen van kunst in een galerie of in je eigen buurt, ervaren mensen vreugde en inspiratie.

Onze ambitie is om een levendige culturele omgeving te creëren waarin iedereen die dat wil, kan deelnemen en floreren. We willen een cultuurbeleid ontwikkelen dat ruimte biedt aan innovatie, inclusiviteit en duurzaamheid en mede een uitwerking is van de drie kernopgaven uit het strategisch beleidskader sociaal domein 2025-2028: bestaanszekerheid bieden, kansengelijkheid vergroten en gezond samenleven.

Hoewel niet alles in het sociale domein en de culturele sector meetbaar gemaakt kan worden, streven wij zoveel mogelijk naar concrete en meetbare beleidsdoelstellingen die de basis vormen voor de verdere ontwikkeling van onze culturele sector. In samenwerking met het veld zullen wij een uitvoeringsplan opstellen, waarin de invulling van deze visie en de beleidsdoelstellingen concreet worden uitgewerkt. Samen kunnen wij zorgen voor een omgeving waarin iedereen de kans krijgt om cultuur te ervaren, eraan deel te nemen en te waarderen.

2. Drie pijlers van kunst en cultuur in de gemeente Dronten

Om onze culturele identiteit te versterken en alle inwoners van Dronten mee te laten doen, richten we ons op drie essentiële pijlers: (A) erfgoed, (B) kunst in de openbare ruimte en landschapskunst, en (C) amateurkunst en cultuureducatie. Elk van deze pijlers draagt bij aan het culturele landschap van onze gemeente en speelt een cruciale rol in het versterken van de lokale identiteit en het bevorderen van culturele participatie.

A. Erfgoed

Erfgoed is belangrijk voor het verhaal van Dronten. Het geeft ons een beeld van het verleden en versterkt ons historisch besef. Tot (cultureel) erfgoed rekenen we archeologie, monumenten en immaterieel, of 'levend', erfgoed. De hoofdtaak op het gebied van erfgoed is het behoud en de promotie van ons cultureel erfgoed. Dronten heeft een rijke historie die ver teruggaat tot de prehistorische bewoning door de Swifterbantcultuur en veel later ook de ontginning van de Flevopolder. De Swifterbantcultuur, een van de vroegste boerengemeenschappen in Nederland, laat zien hoe onze verre voorouders zich wisten aan te passen aan een dynamisch landschap en vormt een onmisbare schakel in de geschiedenis van Dronten. Naast het tastbare erfgoed is ook het immaterieel, of 'levend', erfgoed, zoals lokale tradities, gebruiken en verhalen van de eerste bewoners van Dronten, essentieel voor het behoud van de culturele identiteit van de gemeente. De pioniers die zich hier na de drooglegging van de polder vestigden, bouwden niet alleen aan een nieuw landschap, maar ook aan een gemeenschap, waarvan hun ervaringen en doorzettingsvermogen een blijvende inspiratiebron vormen. Zo vormt ook het herdenken van de Britse Airgunners, die hun leven gaven voor onze vrijheid, een belangrijk element dat niet alleen recht doet aan hun opoffering, maar ook bijdraagt aan het collectieve geheugen en de identiteit van Dronten. Het is van groot belang om deze geschiedenis te bewaren en toegankelijk te maken voor zowel huidige als toekomstige generaties.

Het bewaren en toegankelijk maken van deze geschiedenis omvat het beschermen van historische gebouwen, monumenten en archeologische vindplaatsen, evenals het bevorderen van de kennis en waardering van ons erfgoed onder de inwoners van Dronten. Door middel van tentoonstellingen, educatieve programma's en publieksactiviteiten over bijvoorbeeld de Swifterbantcultuur en de poldergeschiedenis, in wijken, op scholen en in tentoonstellingsruimten, maken we het erfgoed zichtbaar en houden we het levend.

B. Kunst in de openbare ruimte en landschapskunst

De tweede pijler richt zich op kunst in de openbare ruimte en landschapskunst. Dit draagt bij aan een inspirerende en aantrekkelijke leefomgeving voor alle inwoners en bevordert het gemeenschapsgevoel. Het kan variëren van permanente beeldhouwwerken en muurschilderingen tot tijdelijke kunstinstallaties en evenementen. In Dronten zijn de ruimtelijke werken van Cyril Lixenberg hier een sprekend voorbeeld van; zijn sculpturen zijn prominent aanwezig in de gemeente en geven het straatbeeld een unieke uitstraling. Ook het landschapskunstwerk *Riff*, dat een bijzondere interactie aangaat met de omgeving, is een belangrijk voorbeeld van hoe kunst en natuur samenkomen. De hoofdtaak hierbij is het onderhoud, de facilitering en de ondersteuning van kunstwerken die het straatbeeld en het landschap verrijken. We streven ernaar om zowel

lokale als internationale kunstenaars te betrekken bij onze projecten, waardoor een divers en dynamisch kunstaanbod ontstaat dat de identiteit van Dronten versterkt.

C. Amateurkunst en cultuureducatie

De derde pijler bestaat uit amateurkunst en cultuureducatie. Hier ligt de focus op de facilitering en ondersteuning van verschillende kunstvormen, zoals beeldende kunst, podiumkunsten en andere creatieve expressies. We willen ervoor zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om actief deel te nemen aan kunst en cultuur, ongeacht leeftijd of achtergrond. Daarnaast is het bevorderen van cultuureducatie op scholen en andere educatieve instellingen een belangrijke taak. Door kinderen en jongeren al op jonge leeftijd in aanraking te laten komen met kunst en cultuur, stimuleren we hun creativiteit en dragen we bij aan hun persoonlijke ontwikkeling. Dit doen we door middel van workshops, kunstprojecten en samenwerkingsverbanden met scholen en culturele instellingen.

Deze drie pijlers vormen samen het fundament van de cultuur in de gemeente Dronten. Door te investeren in erfgoed, kunst in de openbare ruimte en landschapskunst, en amateurkunst en cultuureducatie, zorgen we voor een gemeente waarin kunst en cultuur zichtbaar, toegankelijk en betekenisvol aanwezig zijn. Zo versterken we niet alleen de culturele infrastructuur, maar dragen we actief bij aan meer sociale cohesie, een hogere leefkwaliteit en het welzijn van onze inwoners. Cultuur is daarmee een sleutel tot ontmoeting, persoonlijke groei en het versterken van onze lokale identiteit.

3. Kunst en cultuur als versterking van bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven

Kunst en cultuur spelen een essentiële rol in het versterken van een inclusieve, veerkrachtige samenleving. De drie pijlers van kunst en cultuur in de gemeente Dronten – erfgoed, kunst in de openbare ruimte en landschapskunst, en amateurkunst en cultuureducatie – dragen op verschillende manieren bij aan de drie kernopgaven uit het Strategisch beleidskader sociaal domein 2025-2028: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. Hieronder wordt beschreven hoe deze pijlers gezamenlijk bijdragen aan deze maatschappelijke opgaven.

Kunst en cultuur als basis voor bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid gaat over een stabiele en voorspelbare leefomgeving waarin mensen de middelen en kansen hebben om een waardig leven te leiden. Kunst en cultuur dragen hieraan bij door economische kansen te creëren, sociale betrokkenheid te bevorderen en een gevoel van gemeenschapszin te versterken. Erfgoedprojecten kunnen bijvoorbeeld werkgelegenheid bieden in de vorm van restauratie, educatie en toerisme. Kunst in de openbare ruimte maakt buurten aantrekkelijker en draagt bij aan een positieve leefomgeving, wat indirect invloed heeft op de sociale veiligheid en lokale economie. Amateurkunst en cultuureducatie kunnen inwoners ondersteunen in persoonlijke ontwikkeling, sociale netwerken versterken en bijdragen aan de mentale veerkracht, wat essentieel is voor bestaanszekerheid.

Kunst en cultuur als motor voor kansengelijkheid

Kunst en cultuur bieden iedereen, ongeacht achtergrond of sociaaleconomische status, de mogelijkheid om zich te ontwikkelen en actief deel te nemen aan de samenleving. Cultuureducatie speelt hierin een sleutelrol door kinderen en jongeren gelijke kansen te bieden om hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Daarnaast maken kunst in de openbare ruimte en erfgoedprojecten cultuur laagdrempelig en toegankelijk, zodat alle inwoners kunnen profiteren van de positieve effecten ervan. Door actieve participatie van diverse doelgroepen te stimuleren – bijvoorbeeld via culturele activiteiten in wijken, scholen en buurthuizen – helpt kunst en cultuur om ongelijkheid te verkleinen en sociale inclusie te bevorderen.

Kunst en cultuur als versterking van gezond samenleven

Gezond samenleven betekent dat mensen zich verbonden voelen met hun omgeving, actief kunnen participeren en zich zowel fysiek als mentaal goed voelen. Kunst en cultuur spelen hierin een cruciale rol door ontmoetingen te stimuleren en gemeenschapsgevoel te versterken. Kunst in de openbare ruimte en landschapskunst dragen bij aan een inspirerende en toegankelijke leefomgeving die mensen uitdaagt om in beweging te komen en deel te nemen aan sociale activiteiten. Erfgoed biedt een gezamenlijke basis en een gedeeld verleden, wat kan bijdragen aan sociale cohesie en intergenerationele verbindingen. Amateurkunst en cultuureducatie geven inwoners de kans om zichzelf creatief te uiten, wat bijdraagt aan mentale gezondheid en welzijn.

Conclusie

Door erfgoed, kunst in de openbare ruimte en amateurkunst/cultuureducatie bewust en samenhangend in te zetten, levert cultuur een krachtige bijdrage aan de belangrijkste maatschappelijke opgaven van Dronten. Kunst en cultuur vergroten de bestaanszekerheid door sociale en economische participatie te stimuleren, dragen bij aan kansengelijkheid door cultuur breed toegankelijk te maken en versterken een gezond samenleven door ontmoeting, welzijn en verbondenheid te bevorderen.

Dronten kiest hiermee voor een integrale benadering, waarin cultuur en sociaal beleid hand in hand gaan. Zo bouwen we aan een gemeente waar iedere inwoner zich betrokken voelt en kan meedoen. Samen met lokale partners, inwoners en maatschappelijke organisaties werken we de komende jaren verder aan een concreet uitvoeringsprogramma, waarin we deze visie vertalen naar praktijkgerichte acties en meetbare doelen.

4. Ambitieniveaus voor kunst en cultuur in Dronten

Voor het uitvoeringsprogramma dat volgt uit deze Notitie Kunst en cultuur zijn er diverse mogelijkheden, variërend in het niveau van ambitie. We presenteren vier mogelijke ambitieniveaus die elk een andere benadering en mate van ondersteuning voor kunst en cultuur in onze gemeente bieden. De keuze voor een ambitieniveau raakt niet alleen het culturele veld, maar ook aan het welzijn en de participatie van inwoners. Hoe hoger het ambitieniveau, hoe hoger de bijdrage aan de doelen en hoe groter dus de maatschappelijke impact ervan.

Ambitieniveau 1: Minimaal cultuurbehoud, sterk verminderd aanbod

In dit ambitieniveau blijft het theater- en cursusaanbod in de Meerpaal gehandhaafd, evenals de diensten van de bibliotheek. De kunstwerken in de openbare ruimte worden onderhouden en er wordt een storting gedaan in de 'bestemmingsreserve aankoop kunst in de openbare ruimte'. Echter, het aantal gesubsidieerde activiteiten en initiatieven wordt sterk verminderd, omdat het merendeel van deze activiteiten gesubsidieerd werd uit een incidenteel budget dat in dit ambitieniveau niet is opgenomen. Door het wegvallen van incidentele subsidies zullen kleinschalige buurt- en wijkactiviteiten mogelijk verdwijnen, wat de toegankelijkheid van cultuur beperkt voor kwetsbare doelgroepen. Dit ambitieniveau handhaaft de basisvoorzieningen, maar beperkt de financiële ondersteuning voor culturele activiteiten aanzienlijk, het aanbod zal dus afnemen. Dit ambitieniveau vraagt geen extra budget, maar draagt ook niet in positieve zin bij aan de ondersteuning voor kunst en cultuur in onze gemeente.

Ambitieniveau 2: Continuïteit van het huidige niveau

Dit ambitieniveau behoudt het theater- en cursusaanbod in de Meerpaal en de diensten van de bibliotheek. De kunstwerken in de openbare ruimte worden onderhouden en er wordt een storting gedaan in de 'bestemmingsreserve aankoop kunst in de openbare ruimte'. Daarnaast is er aandacht voor het behoud en de ontwikkeling van het erfgoed in Dronten, waarbij bestaande initiatieven, zoals het onderhoud van historische panden en de aandacht voor lokale tradities, worden voortgezet. Ook blijft het festivalaanbod van de gemeente behouden, zodat het culturele aanbod in de gemeente levendig en toegankelijk blijft voor alle inwoners. In tegenstelling tot ambitieniveau 1, blijft het aantal gesubsidieerde activiteiten en initiatieven op het huidige niveau. Dit ambitieniveau zorgt ervoor dat het huidige culturele aanbod, inclusief erfgoedprojecten en festivals, en de bestaande ondersteuning behouden blijven. Er is geen aandacht voor verdergaande samenwerkingen of het toegankelijker maken van de voorzieningen, en het houdt geen rekening met een groeiend inwoneraantal. Zonder extra inzet zullen nieuwe wijken minder vanzelfsprekend toegang hebben tot wijkgericht cultuur- en erfgoedaanbod. Het vraagt om een structurele verankering van het (voorheen incidentele) activiteitenbudget van € 50.000,-.

Ambitieniveau 3: Plus – toegankelijker en dichtbij

In dit ambitieniveau wordt een aantal opties gegeven om kunst en cultuur toegankelijker en dichterbij te maken. Hiermee kan een groter maatschappelijk effect behaald worden en er kan beter rekening gehouden worden met een veranderende behoefte bij een groeiend inwoneraantal.

Ambitieniveau 3 bevat een keuzemodel. Afhankelijk van het beschikbare budget, demografische ontwikkelingen of beleidsprioriteiten van de gemeente, kan gekozen worden om een op maat gemaakt ambitieniveau te realiseren dat aansluit bij de financiële mogelijkheden en de (maatschappelijke) doelen van het cultuurbeleid.

In dit ambitieniveau blijft het niveau van ambitieniveau 2 gehandhaafd, plus de volgende opties:

- er wordt een hogere storting gedaan in de 'bestemmingsreserve aankoop kunst in de openbare ruimte'.
 - Met deze hogere storting kan vaker een kunstwerk in de openbare ruimte geplaatst worden.
 - Dit zorgt voor een inspirerende en aantrekkelijke leefomgeving en bevordert het gemeenschapsgevoel.
- Daarnaast wordt de gemeentelijke bijdrage aan de cursussen in de Meerpaal verhoogd van 50% naar maximaal 75%.
 - Hiermee wordt de toegankelijkheid van dit aanbod verhoogd.
 - Met een hoger deelnemersaantal zal de positieve impact van cultuur op de lokale samenleving groter zijn.
- Er worden één of twee cultuurmakelaars aangesteld, en
- het cultuuraanbod in wijk-, buurt- en zorgcentra wordt uitgebreid.
 - Ook hiermee wordt de toegankelijkheid van het culturele aanbod vergroot,
 - cultuurmakelaars kunnen als verbinder fungeren tussen lokale culturele verenigingen en welzijnspartijen om samen een project in een wijk of zorgcentrum te realiseren, en
 - culturele verenigingen en clubs ondersteuning bieden bij de organisatie van hun activiteiten.

Onderdeel	Beschrijving	Kosten, indicaties	Dit levert het op:
Verhoging cursusbijdrage Meerpaal	Verhoging van de gemeentelijke bijdrage van 50% naar (een percentage tot) 75% om meer deelname aan cursussen te stimuleren.	+ € 150.000,- bij 75%	Toegankelijkheid wordt vergroot en een hoger aantal deelnemers wordt verwacht.
Storting bestemmings-reserve kunst	Verhoging van de storting voor de aankoop van kunstwerken in de openbare ruimte van € 10.000,- naar € 30.000,-.	+ € 20.000,-	Vergroot de mogelijkheid om regelmatig nieuwe kunstwerken te plaatsen.
Aanstelling van 1 of 2 cultuurmakelaars	Aanstellen van twee cultuurmakelaars om samenwerking en culturele initiatieven te bevorderen.	+ € 200.000,- bij 2 cultuur-makelaars	Vergroot de capaciteit voor ondersteuning voor culturele verenigingen en stimulering van culturele initiatieven.
Uitbreiding cultuuraanbod in wijk- en zorgcentra	Verplaatsing van cultureel aanbod naar buurten en zorgcentra om de toegankelijkheid te vergroten.	+ € 150.000,-	Grotere culturele aanwezigheid in wijken, dichter bij de inwoners.

Dit ambitieniveau draagt in positieve zin bij aan de gestelde doelen omdat het een investering is in de brede toegankelijkheid en er is zowel aandacht voor de maatschappelijke effecten als de intrinsieke waarde van cultuur. Het biedt een goed en haalbaar ambitieniveau en vraagt om een structureel extra budget.

Ambitieniveau 4: Extra impuls

In dit ambitieuze ambitieniveau is het niveau van ambitieniveau 3 het uitgangspunt. Daarbij voegt dit ambitieniveau ook een structurele expositieruimte en een incidenteel landschapskunstwerk toe. Hiermee wordt niet alleen de toegankelijkheid en nabijheid van culturele voorzieningen vergroot, maar ook de culturele infrastructuur aanzienlijk versterkt. Dit versterkte aanbod heeft, naast de maatschappelijke effecten, ook een positieve invloed op de recreatieve en toeristische sector van de gemeente Dronten, waardoor bezoekers worden aangetrokken en de lokale economie worden gestimuleerd.

In dit ambitieniveau is zowel aandacht voor de maatschappelijke effecten van cultuur, als voor de intrinsieke waarde en heeft als extra dimensie de positieve invloed op de lokale economie. De uitbreiding van culturele voorzieningen en kunstprojecten draagt bij aan een levendige omgeving. Dit zal vragen om een aanzienlijk extra budget, waarvan een deel structureel en een deel incidenteel is. De waarde van dit ambitieniveau ligt dus niet alleen in het behoud van cultuur en de maatschappelijke effecten, maar ook in het creëren van nieuwe kansen voor de lokale economie door middel van recreatie en toerisme.

Elk van deze ambitieniveaus biedt een andere mate van ondersteuning en ontwikkeling voor de cultuursector in onze gemeente. Door zorgvuldig te overwegen welke benadering het beste past bij de behoeften en ambities van een groeiende gemeente, kunnen we een uitvoeringsprogramma ontwikkelen dat bijdraagt aan een levendige en inclusieve culturele gemeenschap. Kiezen we voor behoud, of maken we van cultuur ook een katalysator voor sociale en economische groei?

Bijlagen

I. Analyse van de huidige situatie

Cultuurlandschap

De kracht van cultuur zit in openheid, flexibiliteit en diversiteit en dat zie je terug in het hele culturele aanbod van Dronten. Bijvoorbeeld in De Meerpaal. Het culturele centrum en evenementenlocatie van de gemeente Dronten speelt al decennia een belangrijke rol in de Dronter samenleving. De Meerpaal is niet alleen een begrip in Dronten maar heeft ook een verbindende rol met een cultureel en maatschappelijk karakter.

De kracht van cultuur komt ook terug in erfgoed. Het cultureel erfgoed van Dronten bestaat enerzijds uit de (tastbare) planmatige aanleg, de ruimtelijke inrichting en de eerste bebouwing en het immaterieel erfgoed, zoals de verhalen van de eerste bewoners van Dronten. En daarnaast zijn er de prehistorische nederzetting in de buurt van Swifterbant, de scheepswrakken in de bodem en resten van vliegtuigen die in de Tweede Wereldoorlog zijn neergestort. In de gemeente Dronten staan veel kunstwerken in de openbare ruimte. Ze staan op straat, langs het water of in een park. De gemeente hecht veel waarde aan de kunstwerken, die een functie hebben voor de cultuurbeleving, de vergroting van de ruimtelijke kwaliteit en het realiseren van herkenningspunten in de openbare ruimte. De gemeente Dronten geeft ook ruimte aan grote (inter)nationale evenementen. Die vinden jaarlijks plaats op het nationale evenemententerrein, en trekken publiek aan uit het hele land en daarbuiten.

Sterke en zwakke punten

Sterke punten

Dronten kan bogen op een unieke historische achtergrond en een bijzonder erfgoedverhaal dat zowel zeer oud als zeer nieuw is. Deze rijke geschiedenis draagt bij aan de culturele identiteit van de gemeente. Daarnaast is er een breed scala aan gevarieerde amateurkunst, wat de betrokkenheid van de inwoners bij culturele activiteiten vergroot.

Cultuureducatie maakt ook een belangrijk deel uit van het onderwijs, dit draagt bij aan de ontwikkeling van creatieve vaardigheden bij jongeren. De kunst in de openbare ruimte is goed onderhouden, wat zorgt voor een aantrekkelijke en inspirerende leefomgeving. Verder beschikt Dronten over een goed uitgerust theater en een moderne bibliotheek, die beide een centrale rol spelen in het culturele leven van de gemeente. Grote evenementen zoals Lowlands, de Opwekking en Defqon trekken jaarlijks vele bezoekers. Het nationale evenemententerrein biedt mogelijkheden voor meerdere grootschalige evenementen.

Zwakke punten

Een van de grootste uitdagingen voor de cultuursector in Dronten blijft dat er veel geld vastzit in gebouwen, waardoor minder budget beschikbaar is voor culturele activiteiten. De lokale markt voor cultuur is relatief klein, wat de groei en ontwikkeling van culturele activiteiten en evenementen beperkt.

De ambtelijke capaciteit voor cultuur is beperkt, zeker voor een gemeente die in de afgelopen jaren sterk gegroeid is en nog verder zal groeien de komende jaren. Culturele initiatieven kunnen hierdoor minder effectief worden ondersteund, wat kan leiden tot minder ontwikkeling van lokaal

cultureel aanbod en beperkte toegang tot subsidies of andere middelen voor culturele projecten. Hierdoor kan de culturele sector in de gemeente minder bloeien en minder bijdragen aan de leefbaarheid en sociale cohesie.

Kansen

Er liggen tal van kansen voor Dronten om de cultuursector te versterken. Het unieke verhaal van Dronten kan dienen als een aanknopingspunt voor het versterken van de lokale identiteit. Er is ook potentieel voor samenwerking tussen de cultuursector en andere sectoren, wat kan leiden tot het bereiken van nieuwe doelgroepen. Creatieve broedplaatsen kunnen tijdelijk worden gevestigd in leegstaande panden, wat zowel culturele activiteit als stadsvernieuwing bevordert. Ouders kunnen worden verleid om net zo gemakkelijk voor culturele activiteiten te kiezen voor hun kinderen als voor sport. Daarnaast kunnen nieuwe media worden benut om inwoners meer bij cultuur te betrekken. Door beter te communiceren over het bestaande culturele aanbod, kan winst worden behaald in termen van participatie en betrokkenheid. Ook een groeiend inwoneraantal kan een belangrijke kans zijn voor kunst en cultuur in de gemeente Dronten. De toename van inwoners biedt nieuwe mogelijkheden om een breder publiek te bereiken en betrokken te krijgen bij culturele activiteiten.

Bedreigingen

Er zijn echter ook diverse bedreigingen die de cultuursector in Dronten kunnen beïnvloeden. Een grote bedreiging is misschien wel dat gemeenten in 2026 te maken krijgen met een forse terugval in inkomsten, doordat de kabinetsplannen na 2025 niet doorlopen. Hierdoor daalt de bijdrage per inwoner voor een gemiddelde gemeente aanzienlijk. De waarde en de toevoeging die cultuur heeft voor de inwoners en de samenleving wordt dan eerder over het hoofd gezien. Het draagvlak voor cultuur neemt daardoor af, wat kan leiden tot verschraling van het aanbod. Traditionele amateurkunst heeft het moeilijk, met dalende ledenaantallen die variëren per kunstvorm. Er is beperkte toegang tot kapitaal buiten de overheid of de deelnemers/leden om, wat de financiering van culturele initiatieven bemoeilijkt. Daarnaast is er een vergrijzing onder cultuurvrijwilligers, terwijl jongere vrijwilligers minder langdurige betrokkenheid tonen. Het culturele aanbod in nabijgelegen steden is vrij gemakkelijk bereikbaar, wat de concurrentie vergroot. Fondsen bieden vaak slechts tijdelijke financiële ondersteuning en stellen strikte criteria waaraan voldaan moet worden.

Reflectie

De cultuursector en de lokale overheid in Dronten hebben uitdagende tijden meegemaakt met zowel oude zekerheden die verdwenen als nieuwe kansen die zijn ontstaan. De ambities van de gemeente richtten zich op het creëren van een open, levendige en diverse cultuursector, het stimuleren van samenwerking tussen cultuur en economie, en het bevorderen van samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs en sport. Waarbij de gemeente de rol van partner en facilitator innam, terwijl het initiatief bij de inwoners en cultuurorganisaties lag.

Voor de cultuursector lag de focus op openheid, flexibiliteit en diversiteit, het benutten van lokale kracht en het bieden van een specifiek aanbod dat goed bereikbaar en betaalbaar is. De sector zou haar creativiteit en innovatie inzetten om maatschappelijke vraagstukken aan te pakken en leren omgaan met onzekerheid en financiële krapte door cultureel ondernemerschap te ontwikkelen.

Met als uiteindelijk en gezamenlijk doel om bij te dragen aan de lokale gemeenschap en het realiseren van een boeiend cultureel leven voor de inwoners.

Hoewel de cultuursector in Dronten voor aanzienlijke uitdagingen heeft gestaan en nog steeds staat, mogen we niet vergeten dat iedereen binnen deze sector met de beste intenties en inzet werkt aan een bloeiend cultureel landschap. Er zijn talrijke initiatieven en activiteiten die bijdragen aan de culturele rijkdom van onze gemeente, hoewel deze niet altijd de aandacht krijgen die ze verdienen.

De betrokkenheid en passie van de culturele organisaties en hun vrijwilligers zijn bewonderenswaardig. Er is een sterke basis van creativiteit en innovatie aanwezig, die de potentie heeft om nog meer bij te dragen aan onze gemeenschap. Echter, om deze inspanningen ten volle te benutten, is het enerzijds essentieel dat de communicatie binnen het lokale culturele veld verbetert. Betere communicatie vergroot niet alleen de zichtbaarheid van culturele activiteiten, maar stimuleert ook de betrokkenheid en participatie. Bovendien zorgt het voor een bredere waardering van cultuur. Anderzijds zal de gemeente hierbij een grotere rol in moeten nemen in haar opdrachtgeverschap naar de sector. De huidige beschikbare ambtelijke uren zijn anders niet toereikend voor de uitvoering van het cultuurbeleid.

Conclusie

Dronten beschikt over een rijke culturele identiteit met sterke voorzieningen zoals een theater en bibliotheek, en trekt veel bezoekers met grootschalige evenementen. Echter, de beperkte ambtelijke capaciteit en financiële middelen, evenals een kleine lokale markt, vormen uitdagingen voor de verdere ontwikkeling van het culturele aanbod. Er liggen kansen in het versterken van de lokale identiteit en het benutten van creatieve broedplaatsen, maar dreigende bezuinigingen en daardoor een afnemend draagvlak voor cultuur kunnen de sector onder druk zetten.

II. Ontwikkelingen

Landelijk

De rijksoverheid draagt bij aan cultuur in elke regio in het land. De Raad voor Cultuur zegt hierover: "Er zijn op dit moment echter te grote verschillen in het aanbod en het voorzieningenniveau. Zo maakt het voor creatieve talenten uit waar ze wonen of werken, of ze vervolgens kansen krijgen en ontdekt worden. Welke culturele voorzieningen nabij en bereikbaar zijn, wat er bijvoorbeeld in theaters, concertzalen, poppodia, filmhuizen en musea te zien en te horen is en welke mogelijkheden voor cultuurparticipatie er zijn, verschilt heel erg van plaats tot plaats. Het beschikbare geld van de rijksoverheid wordt onevenredig over het land verspreid. Daardoor worden de cultureel sterke regio's steeds sterker, terwijl in andere regio's de kansen en voorzieningen juist afnemen. We willen meer aandacht voor cultuur in andere delen van het land. Vanzelfsprekend is hiervoor ook blijvend commitment vanuit de provincies en gemeenten vereist."

In hun publicatie 'Toegang tot cultuur' benadrukt de Raad voor Cultuur om het aanbod aan cultuur, zeker ook in de regio, toegankelijk en gevarieerd te houden. Er wordt voorgesteld om op nationaal niveau de komende jaren toe te werken naar een nieuw financieringsstelsel. Het nieuwe stelsel is bedoeld om voorwaarden te scheppen voor een gevarieerd en nabij cultuuraanbod, ongeacht achtergrond of woonplaats. Het hoort er ook aan bij te dragen dat makers en culturele organisaties uit diverse kunstdisciplines, niet alleen gezien worden, maar ook de kans krijgen om werk te maken en om zich te ontwikkelen. Voor een vitale sector is het nodig om educatie en talentontwikkeling meer aandacht te geven en om meer verbindingen op te zoeken tussen amateurkunst en professionele kunst.

De landelijke beleidslijn die zich de afgelopen periode steeds meer richtte op samenhang met provinciaal en gemeentelijk cultuurbeleid, zet OCW de komende jaren voort. In de Uitgangspunten rijksbeleid 2023, zoals voorgesteld door de toenmalige staatsecretaris, heeft zij aangegeven om na de coronacrisis en in een nieuw cultuurstelsel (2028), rust, vertrouwen en continuïteit te willen bieden aan de culturele sector.

Provincie

De provincie Flevoland hanteert de landelijke uitgangspunten als een van de kaders in het cultuurbeleid 2025-2028. In de nieuwe cultuurnota van de provincie worden drie 'routes' voorgesteld:

Route 1: Cultuur beleven

Iedereen in Flevoland moet cultuur kunnen beleven. Hiermee sluit de provincie aan bij het landelijke cultuurbeleid 'Cultuur van en voor iedereen'.

De pijlers van deze route gaan om het stimuleren van cultuureducatie en -participatie, het ondersteunen van de bibliotheken als basisvoorziening, ervoor te zorgen dat cultuur en culturele voorzieningen voor iedereen nabij en goed toegankelijk zijn, en de inzet om de landschapskunst die in de provincie aanwezig is toegankelijker en bekender te maken.

Route 2: Cultuur maken

In deze route gaat het om het aanbod van cultuur, om de producties die professionele makers maken. Het doel is het creëren van een gunstig klimaat voor makers, zowel startende, mid-career, als ervaren kunstenaars.

Route 3: Cultuur verankeren

In deze route komen de andere twee routes samen: het gaat hier over het bij elkaar brengen van aanbod en vraag en de rol die instellingen daarbij spelen.

De provincie richt zich daarbij op: "...het borgen van de culturele basisinfrastructuur, het vergroten van inzicht in de waarden en impact van cultuur op de Flevolandse samenleving en de voorbereiding op de toekomst; daarbij is nadrukkelijk aandacht voor Cultuurregio Flevoland."

Gemeente

Ook de gemeente Dronten wil met haar Notitie Kunst en cultuur aansluiten bij de landelijke en provinciale voorgestelde routes. En benadrukt in deze visie daarom ook de waarde van cultuur voor de samenleving. Ook de variatie in het aanbod en de toegankelijkheid van de voorzieningen zijn belangrijke onderdelen van het nieuw te voeren beleid.

Daarnaast zal de gemeente zich in de komende jaren moeten gaan inzetten om het voorzieningenniveau op peil te brengen en te houden. Om als groeiende gemeente, ook in de toekomst, aantrekkelijk te blijven voor haar bewoners.

III. Maatschappelijke effecten

Kunst en cultuur wordt beoefend en beleefd in de samenleving. De culturele sector zou zodoende ook relevant kunnen zijn voor het behalen van maatschappelijke effecten van het sociale domein, zoals genoemd in het Strategisch beleidskader sociaal domein 2025 – 2028.

We verwachten dat kunst en cultuur een bijdragen kan leveren aan een aantal van deze maatschappelijke effecten. Deze staan hieronder in de tabel, met daarbij ook mogelijke bijbehorende doelen en indicatoren, zoals ook in het Strategisch beleidskader sociaal domein. Met deze indicatoren wordt ook meetbaarheid gecreëerd voor (een gedeelte van) de uitvoering van het cultuurkader.

Maatschappelijk effect beleid sociaal domein	Doelen	Indicatoren
Inwoners ervaren hun gezondheid en veerkracht als voldoende om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan	Cultuur draagt bij aan welbevinden van inwoners	% inwoners dat deelneemt aan culturele activiteiten (bv bezoekers en cursisten)
Inwoners voelen zich verbonden met elkaar en hun omgeving	Inwoners nemen actief en passief deel aan cultuur in de gemeente	# initiatieven van inwoners op gebied van kunst en cultuur % actieve vrijwilligers in de plaatselijke cultuursector
Inwoners ervaren bestaanszekerheid, gelijke kansen en doen mee naar vermogen	Culturele voorzieningen zijn breed toegankelijk (variatie en nabijheid)	% inwoners dat in de nabijheid van culturele voorziening woont # verschillende culturele voorzieningen per inwoner

Opdrachtgever: Gemeente Dronten

Titel: De kunst van het verbinden: cultuur dichtbij voor iedereen – Notitie Kunst en cultuur 2025-2028

Documentnummer: 653177

Datum: 24 maart 2025

Contactpersoon / steller: N. Stevens

Projectteam: Team Samenleving